

obsah

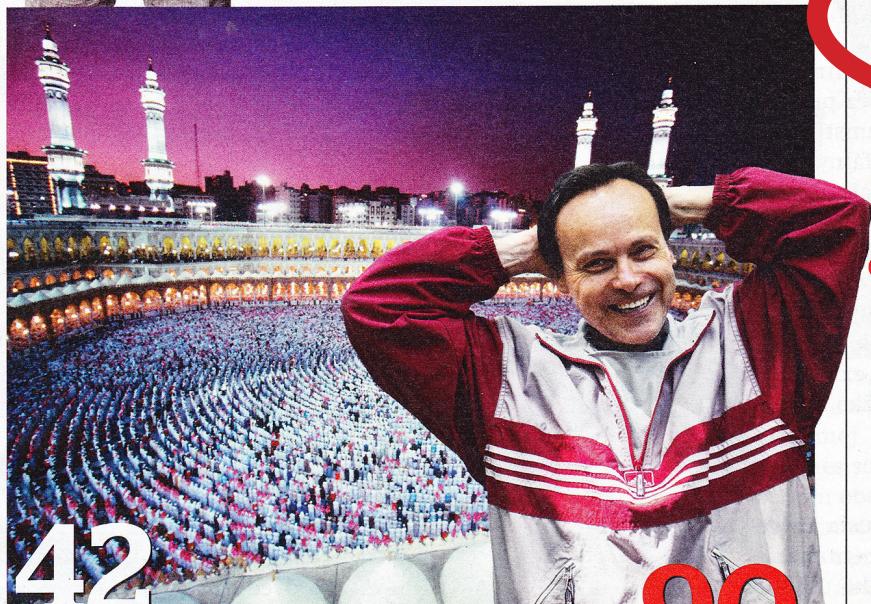
ŽIVOT č. 28 • 12. júl 2014

20
PRÍJMY

HLADOM NEZOMRÚ

Politici hľadom nezomrú. Zverejnili svoje daňové priznania.

42

cestovanie

MODERNA VERZUS TRADÍCIE

Saudská Arábia je krajina, ktorej svet málo rozumie.

90

Heren STANO KRÁL je nepísaný kráľ dabingu, režíruje a dostať chut zahráť si v muzikáli.

rubriky

Kontakty	4
Ľudia a udalosti	8
Hviezdy a hviezdičky	30
Kuriozity	40
Lunárny kalendár	50
Bývanie	52
Svet na kolesách	54
Dobré rady	66
Recepty	67
TELEVÍZNY PROGRAM	70
Superkrížovka	84
SUDOKU	86
Horoskop	88
Neuveriteľné príbehy	89
Humor	98

POSLEDNÁ CESTA

MENO ZAVÄZUJE

Jedna z najstarších pohrebných služieb funguje už 65 rokov.

32

súťaž

6 Velká letná súťaž

Hrajte o ceny za viac ako 24 000 €!

aktuality a udalosti

10 Biznis s parazitmi

Kšefty šarlatánov (2)

14 Dedina strachu

V Kunešove roky märne bojujú za odstahovanie areálu na likvidáciu vojenskej munície.

20 Hľadom nezomrú

Všetci tvrdia, že do politiky vstúpili pre občanov.

94 Súkromná záležitosť

Futbalista a komunálny politik sa oženili v jeden deň.

príbehy a reportáže

28 Hľadaj o život

Hľadajte sa spolu s nami a hľadajte v okolí tajomného kláštora kešku s nasledujúcim logom.

32 Meno zaväzuje

Jedna z najstarších pohrebných služieb funguje už 65 rokov.

48 Amatérské potápanie

Amatérské potápanie násmerom pre ľudí so zdravotníckymi problémami.

rozhovory

24 ... takže ja som sám

Jožo Ráz: My sme preto najslávnejší, lebo sme najdlhšie vydržali.

60 Drsné záklislie

Peter Velič: Tour de France je ostrá ako britva. Nechýbajú krik, strikanie, hádky.

ŽIVOT
z titulnej strany

zdravie

36 Chladíť, nemastit!

Pri popáleninách je jedinou pravou pomocou čistá voda.

zahraničie a cestovanie

18 Usporiadala preteky

Manželka Michaela Schumachera sa vracia do bežného života.

42 Moderna verzus tradícia

Saudská Arábia je krajina, ktorej svet málo rozumie.

59 Plodí kanibalov

Turistickú destináciu na Ibize zaplavila nebezpečná droga.

história

56 Lesk a tiene Hollywoodu

Legendárny nápis nad mestom snov je magnetom pre samovrahov.

Šoubiznis

87 Špiónka v Kórei

Loď s kulisami sa na Slovensko ešte nevrátila.

90 Bude z neho bedár?

Za popularitu mu vdačí aj Charlie Sheen.

93 Osladili scénu

Bývalá superstáristka rozšírila šatník o sukne a repertoár o šansón.

96 Žiadna exotika!

Kde budú dovolenkovať poslanci a tváre šoubiznisu?

odborníci radia

64 Kto má platiť exekútoru? • Majú na to právo?

• Zmanipulovali ju • Stále sa hádajú • Odišla mi kolegyná

POSLEDNÁ CESTA

Ak sa niekto v Podunajských Biskupiciach zmiení, že ide k STRÍŽOVCOM, je takmer isté, že vybavuje pohreb.

Jedna z najstarších pohrebných služieb na Slovensku, ak nie najstaršia, sídli z druhej strany nemocnice v rodinnom dome. A hoci ma príbeh rodiny okamžite zaujal, prišahala som, že tam nevkročím a všetko si porozprávame niekde na „bezpečnejšom“ mieste. Slub som však okamžite porušila a o pár minút som si už so záujmom obzerala „rakvičky“. Byť tam o polhodinu dlhšie, zrejme by som „skočila“ i do miestnosti s chladiacim boxmi, kde upravujú nebožtikov. No, nevydaľo. Nepísem to preto, aby som bola vtipná. Chcem tým iba odpovedať na otázku, ktorú si vari každý z nás v podobnej situácii položí – aké to je vyrastat a bývať v dome, kde stačí urobiť na dvore tri kroky a v druhom, nižšom, stretnúť jedného a viac nebožtikov? Rodina Strížovcov hovorí, že normálne, lebo človek si zvykne na všetko. „Spí sa tu úplne perfektne.“

Koč sa stratil, do koní udrel blesk

Rodinnú história v tomto biznise začal dedo súčasného majiteľa Ladislava Stríža (56) František.

„Dedo bol stolár, celý život vyrábal nábytok a iné užitočné veci,“ pustí sa do rozprávania pán Ladislav. „V roku 1946, keď sa to celé začalo, mal veľmi slušne vybavenú stolársku dielňu, lenže v dedine bolo treba aj pochovávať, a keďže s tým mal skúsenosti, prischlo mu to.“

Aby sme sa lepšie zoorientovali v čase – dedo vyrástol ešte v rakúsko-

JEDNA Z NAJSTARŠÍCH POHREBNÝCH SLUŽIEB FUNGUJE UŽ 65 ROKOV

STRÍŽOVCI (zľava) otec LADISLAV, syn TOMÁŠ, mama JUDITA a syn KRISTIÁN.

Pohrebný koč neskôr požičiavali filmárom a jedného dňa sa stratil.

Dedo FRANTIŠEK mal prosperujúce stolárstvo.

Meno zaväzuje

–uhorskej monarchii, v terajšom Maďarsku, kde jeho rodina vymohala miestnemu farárovi. On a jeho sestra Anna, ktorá sa do Podunajských Biskupíc do-

stali ako repatrianti, neraz spomínali na staré časy. „Dedo mi hovoril, že keď išiel cez ich obec front, Rumuni vojnových zajatcov rovno strieľali. Ludia ich pochovali na jednom mieste a on so sestrou ho naznačili na mape, aby ich neskôr mohli pochovať na pohrebsku,“ hovorí vnuk zakladateľa.

V tých časoch sa umieralo doma, kde potom rodina vypratala izbu, natiahla čierne súkno na dvere i stôl pod nebožtika a celá rodina nad ním bdela. Rakvy sa vyrábali na mieru, nie ako dnes vo fixných veľkostach ako tričká. Hrobári mali menej práce, zato stolári ako dedo Stríž naopak.

Tento koč sa zachoval až do revolúcie 1989 a môj otec ho požičiaval filmárom. Bol krásny, vyrezávaný, proste kus. Lenže jedného dňa zmizol a nevieme sa dopátrať kam. Pevne však verím, že sa k nám raz vráti. A viete, čo je na celej veci zaujímavé? Keď ten koč zmizol, do oboch koní, ktoré ho vtedy

„Musel ísť do domu, aby zosnulého odmeral, ale nie ako v tom českom filme na lakte, ale klasicky,“ vnesie do rozprávania kvapku humoru. Zvykom bolo i to, že mŕtveho niesli pešo na márah z domu na cintorín. Dedo urobil v tomto smere prevratnú vec – kúpil pohrebný koč. „Bola to lukratívna záležitosť, lebo každý chcel dôstojnú poslednú cestu. Čahali ho dva čierne kone z miestneho družstva,“ hovorí a vzápätí pridá jednu z prvých strašidelných historiek.

Tento koč sa zachoval až do revolúcie 1989 a môj otec ho požičiaval filmárom. Bol krásny, vyrezávaný, proste kus. Lenže jedného dňa zmizol a nevieme sa dopátrať kam. Pevne však verím, že sa k nám raz vráti. A viete, čo je na celej veci zaujímavé? Keď ten koč zmizol, do oboch koní, ktoré ho vtedy

čahali, udrel blesk.“ Ale to sme preskočili poriadny kus dejín. Na deda stolára dopadli aj zmeny Gottwaldovej vlády. V 48. mape povedali, že budú bude pokračovať v komunálnej službe, alebo mu firmu sprivatizujú.

Ale bál, dajte pokoj!

Dedo zomrel v roku 1963 a po ňom službu obci v rámci komunálnych služieb prevzal otec súčasného majiteľa Ladislav

Stríž starší. Nebola to lukratívna práca, poviem vám otvorene, ale čo urobíte, ak zjijete v takejto rodine a otec vám povie: Tam a tam umrela babička, treba ju vyniesť, upraviť, obliect, uložiť do rakvy? Idete?

V jeho prípade zohrala dôležitú úlohu slabost na šoférovanie. Mal pätnásť rokov a bol mu úplne jedno, či krúti volantom pohrebáka, hlavná vec, že mohol.

V rodine, minulej i terajšej, sa vždy začína od piky: vyňatie mŕtvyh, obliekanie,

úprava nebožtika, výkop hrobu, až potom si mohol potomok sadnúť do kancelárie. Samozrejme, som zvedavá, či sa pán Stríž zosnulých nebál.

„Ale bál, dajte pokoj!“ smeje sa. „Mali sme takú príhodu, ktorú mi nechcia pripravil otec. Zosnulá babička mala pochráma-

nú chrbiticu, chodila zohnutá, a keď chuderka zomrela, nohy jej ostali v lufte a on mi pri ukladaní do truhly hovorí: Potlač jej tie nohy, vidíš, že ich má hore! Tak som poslúchol, lenže ona sa posadila! Dodnes neviem, ako som otvoril dvere. Vletel som ako šialený do auta a odmietať vystúpiť.“ Ako hovoria Strížovci, toto sú situácie, krst ohňom, keď sa stávate skutočným pohrebákom a prestávate sa báť. Podobnú historku má i jeho manželka Juditha (55).

„Vedela som, čomu sa manželova rodina venuje, ale ako združenstvo mi ani len nenapadlo, že to raz budem robíť,“ prizná po pravde. „Sporiatku mi bolo všetko čudné, pozriem sa a zrazu mi rakva pochodus popod okná, kristepane, kde to som, čo ma tu čaká?“ spomína. Dnes sprevádzza nebožtiku od chvíle,

čo ho dovezú, až po pohreb. Upraví ho, ak treba aj vlasy mu naťaží, obleče ho, namaľuje, pripraví obrad, civilné aj viedie, informuje pozostalých, čo sa bude diať, vedie niektorí pochovávajú svojich blízkych prvý raz, a keď je najhoršie, poprosí manžela, aby zavola ochranku.

„Niektory je to nevyhnutné. Mnohí pozostalí sa tak nehnívia, že sú schopní pobiť sa nad rakvou. Keď vieme, že niečo také hrozí, objednáme ochranku, aby obrad prebehol dôstojne.“

V čase, keď sa pani Juditha vydala „do Strížovcov“, ešte neboli rozhodnutí, či po svokovi firmu preberú. Rodina z oboch strán ich však podporila, a tak sa rozhodli fahať rodinnú káru ďalej. Svoj krst ohňom si pani Strížová prežila pri obliekaní zosnulého svokra.

„Jednu ruku som mu položila na bricho, lenže tá sa zošmykla a svihla ma po nohe. Preboha, on ešte žije, skríkla som!“

Nový Čas do truhly

Manželia teda od roku 1995 podnikali ďalej a už sú vo veku, keď odovzdávajú žezlo synom. Tomášovi (27) a Kristiánovi (25). Obaja študovali na strednej hotelovej škole, ale o inej práci už neuvažujú. V pohrebnictve začínali ako ich otec.

Zakladateľ firmy FRANTIŠEK STRÍŽ.

POSLEDNÁ CESTA

TOMÁŠ sa venuje výrobe spomienkových predmetov, ako sú sošky z popola, či odtlačky prstov zosnulých na príveskoch.

„Pred pár dňami sme vyhoveli pozostalým, ktorí žiadali vložiť do truhly Nový Čas.“

→ „Od pätnástich sme kosili cintoríny, vynášali mŕtvy,“ hovorí Tomáš a Kristián, ktorý študuje manažment na vysokej škole, dodá: „Chlapci v našom veku hrávali futbal a my sme chodili po mŕtvy, a na denné i nočné ‚exkurzie‘ po patológiach. O to viac si vážime život, tátu práca tmelí našu rodinu. Veď to je dar pomáhať druhým, keď vás najviac potrebujú.“

Kým Kristián nemá problém asistovať mame ani vynášať nebožtíkov či čakať na exhumáciu, Tomáš to v dvadsiatke „zabalil“, ale inak, ako sa zdá. Mal totiž smolu.

„Nikdy nezabudnem na svoj prvý výjazd do domova dôchodcov. Bolo to v noci, všade tma, v izbe ležali štyri babky. Sestrička mi pošepkala, že nebohá je pri stene. Tak som k nej pristúpil, chytil ju za nohy a ona otvorila oči... a sestrička mi hned' ukazovala, nie, tá vedľa. Paradoxne, o týždeň sme išli aj po ňu. Zomrela.“ Druhú, paranormálnu prírodu zažil doma. Istej panej zomrel syn a až do pohrebu sa s ním chodila každý deň lúčiť.

„Stál som decentne v rohu a zrazu sa zaplo rádio, začali sa prelaďovať stanice, ticho hrala hudba a potom nastalo ticho. Neuvieriteľné bolo to, že ani ja, ani paní sme rádio nezapli a navyše bolo vytiahnuté zo zástrčky.“

Koniec Tomášovým „vynáškam“ nastal, keď mal dvadsať. Poslali ho po mŕtvemu vo veľmi pokročilom štádiu rozkladu a vtedy si povedal dosť! V rodinnej firme však pracuje naďalej a venuje sa najmä výrobe spomienkových predmetov. „Usilujem sa priniesť všetky

svetové trendy. Teraz sú veľmi populárne zlaté či strieborné prívesky s odtlačkom zosnulého či známejšie diamanty a sošky z popola zosnulých. Novinkou je i tzv. biourna,“ nádychne sa a pokračuje: „Do hlineného kvetináča dáme popol mŕtveho, pridáme zem a zasadíme doň rastlinu, ktorej sa u nás darí.“

Jedna z vďačných zákazníčok mu každý rok pošle fotografie ruží, ktoré rastú na pozostatkoch jej milovaného manžela, a dodáva: Manžel sa mi prebú-

dza. Pre mnohých to znie morbídne, ale časy sa menia a čo bolo kedysi tabu, je teraz trend. Pozostalí dnes dávajú do rakvy čoraz častejšie obľúbené predmety svojich mŕtvych.

„Jedna mladá slečna milovala sladkosti, tak od nás chceli, aby sme ich tam uložili; ďalší chceli, aby mala zosnulá pri sebe mobil, a len pred pár dňami sme vyhoveli pozostalým, ktorí žiadali vložiť do truhly Nový Čas, pretože dotyčná ho veľmi rada čítala,“ vymenúva rodina Strížovcov kolektívne. Mladí muži z rodiny vraj nemajú problém nájsť si priateľky.

„Naša práca ich neodráža, skôr naopak, chcú, aby som im to tu ukázal,“ smeje sa Kristián. Otázne je len to, či si nájdú polovičky, ktoré sa budú chcieť do rodinného podniku aktívne zapojiť. V jednom však má celá rodina jasno: „Chceme zachovať rodinnú tradíciu a naše dobré meno. Aby nik nemohol povedať, že to nerobíme tak, ako to robil starý pán Stríž, ale, naopak, že vidieť, že to robí rodina Strížovcov,“ hovorí paní Judita a manžel Ladislav uzavára: „Otec urobil veľmi múdrú vec. Do loga firmy nedal anonymnú kvetinku, ale naše priezvisko Stríž. A to meno zavázuje.“

FELÍCIA BORONKAYOVÁ

FOTO A REPROFOTO: PETER BRENKUS

Sotva sme dorozprávali, musela rodina ísť na cintorín pripraviť ďalší pohreb. Zamestnávajú okolo desať ľudí.